PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL
248
N38
1890

Nazima, 'Ali
Muhtira-'i belagat

2276
16/13

تدریسات اعدادیه کتبخانه‌سی

(اون بشنجیسی)

مختصر بلاغت

محرری

علی نظیما

معارف نظارت جلیله‌سنک رخصتیله طبع اولنمشدر

درسعادت

قصبار مطبعه‌سی — باب عالی جاده‌سنده نومرو ۲۵

صاحب و ناشری : کتابجی قصبار

۱۳۰۸

افاده

PL
248
N38
1890

عصر معارفحصر حضرت پادشاهیده (مخطرهٔ بلاغت) عنوانیله تحریر وترتیب ایتدیکم بو رساله جکی مکتبلرده تدریسه الویرشلی بر رساله اولدیغی جهتله دکل علم بلاغت تحصیلی ایله مشغول اولوب علم مذکورده امتحانه ویره جك طالبین کرامك تحصیل ایتدکلری قواعدی خاطرلرینه کتوره بیلهلری ضمننده بر سهولت اولمق اوزره نظرگاه قارئینه عرضه جسارت ایتدم. اکر اثر ناچیز تدریسه الویرشلی کوریلور ایسه غایت مجمل اولهرق حاوی اولدیغی قواعدك طلبهیه توسیعاً تدریسی معلمین کرام حضراتنه بالخاصه رجا اولنور. وبالله التوفیق.

علی نظمی

LIBRARY
NOV 3 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

بسم الله الرحمن الرحيم

مدخل

کلمه که کندیسندن برمعنی آکلاشیلان لفظه اطلاق اولنور اوچ قسمه منقسمدر : حرف یاخود ادات، فعل، اسم.

اگر یالگز جه ذکر اولندیغی صورتده مستقل بر معنایه دلالت ایده‌مه‌یوب کلمه‌لر ترکیب اولندیغی وقت آنلری یکدیگره ربط ومعناسی اووقت ظاهر اولور ایسه **حرف** وتعبیر آخرله **ادات** دینلور : دن، ده، جه الخ کبی.

اگر یالگز ذکر اولندیغی حالده مستقل برمعنایه دلالت ایدر واو معنی گچمش، گله‌جك، شمدیکی زمانلردن برینه تعلق ایلر ایسه او کلمه‌یه **فعل** دینور : کلدی، کله‌جك، کلیور کبی.

اگر مستقل برمعنایه دلالت ایدوب لکن ازمنهٔ مذکوره‌دن برینه تعلقی اولماز ایسه اومقوله کلمه‌یه‌ده **اسم** دینلور.

تقسیم اسم

اسمك معناسی یاواحد یا متعدد اولور. معنی واحد اولدیغی حالده بللی برشیئه مخصوص اولورسه **علم** و **جزئی** دینلور: مصر، نیل کبی.

اکر بللی برشیئه مخصوص اولمایوب برطاقم شیلرك هر بریسنه اطلاق اولنه بیلور ایسه **جنس**، **متواطی**، **کلی** تسمیه اولنور: شهر، مملکت، ایرماق کبی.

معنی متعدد اولدیغی صورتده اکر اسم، معانیء مذکورهنك یالکز بریسنه وضع اولنوب مؤخراً او استعمالی ترك ایله اوّلکی معنایه مناسب برمعناده اسم اولهرق استعمال اولنور ایسه آکا **منقول** دینلور: خانم الی، قادین بودی، قهوه آلتی کبی.

اکر اوّلکی استعمال ترك اولنمایهرق مبالغه ودیکر برنکته ایچون بشقه برمعناده استعمال اولنورسه اوّلکی معنایه نسبتله **حقیقت**، ایکنجی معنایه نسبتله **مجاز** دینلور: بغری یوفقه، قفاسی قالین، الی آچیق کبی. بوصورتده معنای اصلی ایله ایکنجی معنانك آراسنده مناسبت بر مشابهت دن اولورسه **استعاره** تسمیه اولنور: یاقهسی آچلمادق سوز کبی.

مشابهت اولمایوب دیکر برمناسبت اولورسه **مجاز مرسل** نامی ویریلور: دلی طاتلی، باشك صاغ اولسون کبی.

اکر اوّلکی معنی ترك اولنوب آکا مناسبتی اولمایان دیکر بر معناده استعمال اولنورسه **مرتجل** دینلور : طورسون کبی .

اکر معنی متعدد اولدیغی کبی وضعده تعدد ایدر ایسه معانیٔ متعدده‌نك هر برینه نسبتله **مجمل** وعمومنه نسبتله **مشترك** دینلور: کوز، یوز کبی.

ایکی لفظ یکدیکره صادق اولدیغی شیلرك کافه‌سنه صادق اولورسه هر برینه دیکرینك **مترادفی** وایکیسنه **لفظین مترادفین** دینلور: بیقمق، اوصانمق کبی.

اکر یکدیکرینك صادق اولدیغی شیلرك هیچ برینه صادق اولمازسه هر برینه **متباین** وایکیسنه **لفظین متباینین** تسمیه اولنور: قلم، مرکب کبی.

اکر بری دیکرینك صادق اولدیغی شیلرك جمله‌سنه، دیکری ده او برینك صادق اولدیغی شیلرك بعضینه صادق اولورسه اوّلکیسنه **اعم مطلق** وایکنجیسنه **اخص مطلق** دینلور : کاغد، تقریرلك کبی .

اکر هر بری دیکرینك صادق اولدیغی شیلرك بعضینه صادق اولور و بعضینه صادق اولمازسه هر برینه **اعم من وجه**، **اخص من وجه** دینلور : کومش، یوزوك کبی.

کلام واسناد

ایکی کلمه بر یرده کلوب بر حکمی مفید اولورسه او کلمه‌لرك مجموعنه

کلام ومفید اولدقلری حکمه‌ده اسناد دینلور: فلان مقتدردر آندن استفاده ایت کبی.

کلامك قائلنه صادقسین یاخود کاذبسین دینه‌بیلور ایسه اخباری دینه‌مز ایسه انشائی دینور.

انشائی دخی برشیئك ذهنده حصولنی طلبدن عبارت اولورسه استفهام، خارجده حصولنی آرزویه دلالت ایدر ایسه امر، خارجده عدم حصولنی آرزویه دلالت ایدر ایسه نهی دینلور؛ طلبه دلالت ایتمدیکی صورتده: نذر و قسم کبی قسملر حاصل اولور.

اسناد ده فعل اصل فاعلنه نسبت اولنور ایسه اسناد حقیقی، اصل فاعلنه نسبت اولنمایوب آنك سببی یاخود مجاوری کبی برشیئه نسبت اولنور ایسه اسناد مجازی اولور.

﴿ شرائط کلام ﴾

شرائط کلام عمومیه وخصوصیه اسملریله ایکی‌یه آیریلور.

شرائط عمومیه وضوح، خالصیت، خصوصیت، انسجام اسملریله درت قسمدر.

(وضوح) سوز زحمتسزجه آکلاشلمق دیمکدرکه بوده معانیء مبهمه، استعارات بعیده، تقدیم وتأخیر، تطویل کبی درت شیدن اجتناب ایله اوله‌بیلور.

(خالصیت) کلامی طوغری افاده ایتمکدرکه بونك ایچون کلمات اجنبیه

بولنمامق، کلمه‌لر معنالرینک خلافنده بولنمامق، شیوهٔ لسانه مخالف اوله‌رق ترکیب ایدلممك، صرف ونحوه مطابق اولمق کبی درت شی لازمدر.

(خصوصیت) کلمه حسب الاستعمال مخصوص اولدقلری موقعده قوللانلمق دیمکدر.

(انسجام) صونك جریانی کبی تکلمی کلفتسز اولمق واستماعی سامعه‌یه لذت ویرمکدرکه بوده تنافر حروف وکلمات بولنمامق، کلمه‌لرك ترکیب وترتیبی لسانك استعمال طبیعیه‌سنه موافق اولمق کبی اوچ شیله حاصل اولور.

شرائط خصوصیه تبلیغ، مرتبه، تسلیت کبی غرضلردرکه کلام بوغرضلردن هانکیسی ایچون سوق اولنیور ایسه آڭا مطابق وموافق اولملیدر.

اقسام کلام

کلام عادی، متوسط، عالی اسملریله اوچه آییریلور.

کلام عادی، تزیین ایدلمکسزین طبیعتدن سنوح ایتدیکی کبی سویلنیلن کلامدر.

کلام عادیده سذاجت، ایجاز، صفوت نامریله اوچ صفت بولنور.

(سذاجت) ساده‌لك که تعبیراتك لین وملایم اولمه‌سندن ونزاکتیله برابر طبیعی برحالده بولنمه‌سندن عبارتدر.

(ایجاز) مختصر بر صورتده یعنی تفصیل وتطویل اولنمقسزین تمهید افکار ایتمکدر.

﴿صفوت﴾ فکرك صافی و ساده‌لکندن منبعث بر صفتدر که اختیاری اولمایوب طبیعیدر .

کلام متوسط تکلفسزجه و فقط قواعد لسانه و قوانین بیانه مطابق صورتده سویلنیلن کلامدر .

کلام متوسطده ثروت، رقت، نزاکت، طلاوت اسملریله درت صفت بولنور .

﴿ثروت﴾ افکارمزده تخیلات شدیده و نکات مؤثره‌نك حسن امتزاجیدر .

﴿رقت﴾ مقیداولدیغی معنی‌ماء مقطر کبی لطیف و نازنین اولمق دیمکدر .

﴿نزاکت﴾ ادب و تربیه‌یه موافق بر صورتده بولنمق دیمکدر .

﴿طلاوت﴾ کلامده شطارت و حدتك اجتماعی دیمکدر .

کلام عالی افکار و تخیلاتك عظمت و سلطنتنی کوسترن کلامدر .

کلام عالیده بولنان صفات شدت، احتشام، علویتدر .

﴿شدت﴾ آز کلمه ایله فکری قوت و حدتله افاده ایتمکدر .

﴿احتشام﴾ سوزده عظمت بولنمقدر .

﴿علویت﴾ وسعت و عظمت و رفعت ایله افاده اولنمقدر .

﴿ بلاغت کلام ایچون شرائط ﴾

بلاغت کلام ایچون شرائطك بر طاقمی الفاظه دائر و بر طاقمی معانی‌یه متعلقدر .

الفاظه دائر اولانلر شونلردر :

برنجیسی، کلمات غریبه اولمامق : مصاید صیاد، کسای زهاد، ردای نقدی الخ کبی.

ایکنجیسی، لسان اوباشه مخصوص اولان الفاظ مبتذله قوللانلمامق.

اوچنجیسی، بلا مناسبت اصطلاحات فنیه درج ایدلممك . مثال :

. . . . اوروپایه یایلدی وزوایای مثلثهٔ واقعه‌نك نسبت صحیحه‌ایله اعظم اضلاعی اولان ضلع ثالث . . . الخ کبی.

دردنجیسی، سلاست اولملی که کلامك لسان اوزره جریاننی اقتضا ایدن کیفیت دیمکدر :

بو بلدهٔ دلارا عالمك اقلیم اعتدالنه زینت ویرمش برموقع مستثنادرکه نظر امعان ایله باقلسه بر پرده مثالی کورلمز مکرکه لطافت عالم فریبنی تماشا ایدن زوارینك دیدهٔ تحسرنده قالان عکسی بیمثالیدر . مثالنده اولدیغی کبی.

تنبیه. ــ مخل سلاست (ح، خ، ص، ض، ع، غ، ف، ق، ه) حرفلرینك کلمهٔ واحده‌ده اجتماعی وبرده برجنسدن اولان ایکی حرفك برنجیسی ساکن اوله‌رق بر یرده بولنمه‌سیدر : حلب بالی، بونی یاپان احمددر مثاللرنده اولدیغی کبی.

بشنجیسی، کلامده جزالت یعنی مهابت ودهشت اولمقدر. حرب ووغاده وتخفیف وتهدید ایجاب ایدن یرلرده سویلنه‌جك کلام ایچون بو صفت لازمدر. کلامده جزالت بولنمق ایچون شو (خ، ص، ض، ط، ظ، ع، ق)، (ا، ب، ت، ج، د، ك) حرفلردن چوقجه بولنملیدر : عظمت، دهشت الخ کبی.

آلتنجیسی، لطافتدرکه کلام سویلنور ایکن حاصل اولان صداسی نازك وملایم اولمقدر.

مثال

بنی ساقی اوله‌یم بزمه طوررکن سودیکم
بویله سیمین ساقلر بلور بازولرله سن

ندیم دیوانی بتون بو قبیلدندر .

کلامك حاوی اولدیغی جمله‌لره **فقره** دینلور ؛ بونلرده بولنان کلمه‌لر مقابلنده‌کی کلمه‌لر ایله موازن بولنملی ، فقرهٔ ثانیه فقرهٔ اولایه مساوی یاخود آندن برازاوزونجه اوللی ، کذلك فقره‌لرده‌کی کلمه‌لر ایکیدن سکزه قدر اولوب نهایت اون ایکی‌یی تجاوز ایتمه‌لی ، برده فقره هانکیسنده لطافت وار ایسه اوّل تقدیم ایدلملی وفقره‌لرك نهایتنده بولنان کلمه‌لر یکدیگرینه‌وزنجه مساوی اولملیدر . بویله‌اولدیغی یعنی نهایتده‌بولنان کلمه‌لر یکدیگرینه وزنجه مساوی بولندیغی تقدیرده آکا **سجع** دینلور .

اکر فقره‌لرده‌کی کلمه‌لرك هر بری مقابلنده بولنان کلمه‌لر ایله هم وزن وهم صوك حرف یعنی حرف رویده متفق اولورلر ایسه آکا **ترصیع** تسمیه اولنور .

مثال

دولتك براً اعلام حشمتنی اعلا وبحراً احکام سطوتنی اجرا .. الخ .

معانی‌یه متعلق بولنانلری بونلردر :

برنجیسی ، الفاظی معنایه تابع قیلملی یعنی اوّلا معنایی بولوب صکره آنی افاده‌یه مناسب اوله‌جق الفاظ آرامالیدرکه حسن ایفایه مقتدر اولان کیمسه‌لری ایش باشنه کتورمه‌یه بکزه‌سون .

ایکنجیسی، یوقاروده کینك عکسی اوله‌رق معنانی الفاظه اویدرمه‌یه قالقشمایوب یعنی برطاقم بی‌معنی الفاظ وتراکیبی جمع ایدوب بعده آنلره معنی آرامه‌یه اوغراشماملیدر .

ایشته منشیٔ اولمق ایسته‌ین ذات بیان ایدیلن وایدیله‌جك اولان شرائطه بعدالوقوف نظم ونثره دائر برچوق آثار بلیغه‌یی حفظ ایتملی ودستگاه طبیعتنده ترکیب باغادن برخیلی اورنکلر دخی محفوظ بولندرملیدر .

﴿ حقیقت، مجاز، کنایه، تشبیه ﴾

برکلمه معنای اصلیسنده استعمال اولنور ایسه آکا **حقیقت**، معنای اصلیسنه مناسب دیکر معناده استعمال اولنوب معنای اصلیسی مراد اولنه‌مایه‌جغنی مشعر برقرینه‌ده بولنور ایسه آکا **مجاز** واکر قرینهٔ مذکوره بولنماز ایسه آکاده **کنایه** دینور. مجاز وحقیقت عوامك ضرب مثل اوله‌رق سویله‌دکلری شیلردرکه اکثری کنایه‌در .

امثله

عارفه برکل یتر؛ آیاغکی یورغانکه کوره اوزات؛ اوپ باباکك النی.

معنای حقیقی ایله معنای مجازی آراسنده‌کی مناسبته **علاقه** دینلورکه فی الاصل ایلیشیك معناسنه‌در؛ اکر علاقه معنای مجازینك معنای حقیقی‌یه بکزه‌مه‌سندن عبارت ایسه بویولده اولان مجازه استعاره نامی ویریلور .

مثال

(مصرع) بولدم اول ماهی کوکده آرارکن یرده

اکر علاقه معنای مجازینك معنای حقیقی‌یه بکزمه‌سندن عبارت اولماز ایسه بو قبیلدن اولان مجازلره مجاز مرسل تسمیه اولنور. مجاز مرسلك بر چوق علاقه‌لری واردر:

برنجیسی، ذکر جزء ارادهٔ کل یعنی بر جزئی ذکر ایدوب آنك مجموعنی مراد ایتمکدر: باشك صاغ اولسون کبی.

ایکنجیسی، ذکر کل ارادهٔ جزء یعنی بر شیئی ذکر ایدوب آنك جزئنی مراد ایتمکدر: حجازدن کلیور کبی.

اوچنجیسی، مصدریت یعنی بر شیئی ذکر ایدوب آندن صدور ایدن فعلی مراد ایتمکدر: الکدن کانی کیرو قویمه کبی.

دردنجیسی، ذکر محل ارادهٔ حال یعنی برشیئی ذکر ایدوب درونده اولان شیئی مراد ایتمکدر: باب عالی قرار ویردی؛ دستی‌بی دوکدی.

بشنجیسی، ذکر حال ارادهٔ محل. مثلا (قهوه‌یه کیتمش ایدی) کبی که قهوه پیشن محله دیمکدر.

آلتنجیسی، ذکر سبب ارادهٔ مسبب یعنی برشیئی ذکر ایدوب آنکله حاصل اولان دیکر برشیئی مراد ایتمکدر. مثلا ارباب زراعتك یاغموره (آلتون یاغیور) دیمه‌لری کبی‌که یاغیور حاصلاتك فیض و برکتنه و بوده فروخت اولنه‌رق برخیلی اقچه‌نك حصولنه باعث اوله‌جغندن بالآخره یاغمور آلتونه سبب اولمش اولور.

يدنجيسى، ذكر مسبب ارادهٔ سبب كه برشيئى ذكر ايدوب آنكا سبب اولان ديكر بر شيئى مراد ايتمكدر. مثلا (رحمت ياغيور) ديديكمزده رحمته ياغمور دينلديكى كبى .

سكزنجيسى، كَوْنِ لاحق كه برشيئى صكره اوله‌جغك اسميله ذكر ايتمكدر: شربت ازيور كبى.

طقوزنجيسى، كون سابق كه برشيئى مقدم اولديغى اسمله ذكر ايتمكدر. مثلا اورلمش قپويه (قپو) دينلديكى كبى .

اونجيسى، ذكر لازم ارادهٔ ملزوم. مثلا (بو كون چوق يوروللدم) دييوب چوق سويله‌دم معناسنى مراد ايتمكدر .

اون برنجيسى، ذكر ملزوم ارادهٔ لازم. مثلا (صباحدن برو برشى يمدم) دييوب آجيقمامه‌يى مراد ايتمكدر .

اون ايكنجيسى، ذكر مطلق ارادهٔ مقيد . مثلا (قورشون آتدم) دييوب تفنك ايله آتديمى مراد ايتمكدر .

اون اوچنجيسى، ذكر مقيد ارادهٔ مطلق . مثلا (آنا قوزوسى) دييوب ياوروسى ديمه‌يى مراد ايتمكدر .

اون دردنجيسى، ذكر عام ارادهٔ خاص. مثلا (حيوانى حاضر ايدك) دييوب آتى مراد ايتمكدر.

اون بشنجيسى، ذكر خاص ارادهٔ عام . مثلا متعدد خدمتكارلر وارايكن(سلبانه سويله منقلى كتورسون)دييوب آنلردن برينى مراد ايتمكدر .

❊ استعاره ❊

معنای حقیقی ایله معنای مجازی آراسنده‌کی علاقه مشابهت یعنی بونلرك یکدیکرینه بکزه‌مه‌سندن عبارت اولورسه آکا استعاره دینلدیکی بوقاروده معلوم اولمشدر.

استعاره درت قسمدر:

برنجیسی، یالکز مشبه‌بهی مذکور اولان استعاره‌یه **استعارهٔ مصرحه** دینور. مثلا (اونه‌تلکیدر بیلورمیسین) دیوب نه حیله کاردر دیه‌یی مراد ایتدیکمز کبی.

ایکنجیسی، یالکز مشبهی ذکر اولنان استعاره‌یه **استعارهٔ مکنیه** دینور، فقط بواستعارهٔ مکنیه‌ده مشبه‌بهك اوصافندن برشی مشبهه نسبت اولنمق لازمدر: یاقه‌سی آچلمادق سوز مثالنده‌اولدیغی کبی.

اوچنجیسی، **استعارهٔ تمثیلیه** اولوب بونده‌ده عینیله استعارهٔ مصرحه ده اولدیغی کبی یالکز مشبه‌به ذکر اولنور؛ فقط استعارهٔ مصرحه‌ده مشبه‌به مفرد و استعارهٔ تمثیلیه‌ده امور عدیده‌دن مرکب اولور: یورغانکه کوره آیاغکی اوزات مثالنده اولدیغی کبی.

مثال دیکر

اصلی یوقدر بیلورم وعدهٔ وصل دهنك
نافله بال چالوب آغزیمه یالاندر دی بنی

دردنجیسی، **استعارهٔ تخییلیه** درکه بونده دخی استعارهٔ مصرحه‌ده اولدیغی کبی یالکز مشبه‌به ذکر اولنور، فقط استعارهٔ مکنیه ایله برابر

بولنور . بوقاروده ذکراولنان (یاقه‌سی آچلمادق سوز) مثالی کبی که ایشیدلمش سوز دیمکدر .

استعارهٔ مصرحه دخی مرشحه ، مجرده ، مطلقه اسملریله اوچ قسمدر .

مشبه‌بهه مناسب اولان شی ذکر اولنورسه استعاره **استعارهٔ مرشحه** اولور : سزك قاز تویی توسی دوکمش .

مشبه‌ه مناسب بر شی ذکر اولنورسه استعاره **استعارهٔ مجرده** اولور : او اوکوزده مناسبتسز سویله‌مه‌یه باشلادی .

نه مشبه‌ه ونه مشبه‌بهه مناسب برشی ذکر اولنمازسه استعاره **استعارهٔ مطلقه** اولور : زمانك افلاطونی کبی .

﴿ سجع ﴾

فقره‌لرك صوکنده‌کی کلمه‌لره **فاصله** وفاصله‌لرك صوك حرفلرینك بر اولمه‌سنه **سجع** وبویله کلامه **مسجع** دینلور .

سجع اوچ قسمدر :

برنجیسی . فاصله‌لر هم وزن ، هم عدد حروف ، هم حرف روی یعنی صوك حرفده موافق اولورسه آکا **سجع موازی** دینور .

مثال

منشئ دریای فضل وعرفان ومنبع عمان علم وایقان .

دیکر

بخار سرور مقعر دماغه صعود وکسب رطوبت ایله راه چشمدن ورود .... الخ .

ایکنجیسی ، فاصله‌لر یالکز حرف رویده توافق ایدر ایسه اکا سجع مطرف دینور .

مثال

اقصای مقاصد اقبال ومنتهای مراتب جاه وجلال .

اوچنجیسی ، فاصله‌لر یالکز وزنده توافق ایدرسه آکا سجع متوازنه دینور .

مثال

مخزن محامد اوصاف ومصدر مکارم اخلاق اولان ...

﴿جناس﴾

معنالری بشقه بشقه اولان ایکی کلمه‌نك سویلانشده بری برینه بکزه‌مه‌سیدر .

انواع مشهوره‌سی شونلردر :

برنجیسی ، جناس تام درکه حرفلری نوع ، عدد ، ترتیب ، هیأتده توافق ایدندر .

مثال

مجلس ارباب دل برلحظه سنسز اولماسون
حرمتك انکارایدن عالمده حرمت بولماسون

ایکنجیسی ، جناس محرف درکه حرفلری عدد ، نوع ، ترتیبده موافق اولوب یالکز هیأتده مخالف اولاندر .

مثال : حلق ـ خلق ، طاهر ـ ظاهر .

اوچنجیسی ، جناس ناقص درکه حرفلری نوع ، هیأت ، ترتیبده موافق عدد حروفده مخالف اولاندر .

مثال : کاتب مکاتب رشدیه وسائل مسائل مشکله .

دردنجیسی ، اعنات درکه حرف روینك اوست طرفنده بولنان حرفلرنده موافق اولمه‌سندن عبارتدر .

مثال

جواهر اسرار قرآنیه وظواهر انوارفرقانیه براعۂ کتابت وبراعۂ خطابت ایله منتشر اولمشدر .

بشنجیسی موازنه‌درکه فاصله‌لرك وزن جهتیله بری برینه موافقتیدر .

مثال

آسمان ملکه رأیی آفتاب بی زوال
کلستان دهره لطفی نوبهار بی‌خزان

آلتنجیسی ، ردالعجز علی الصدر درکه فقره‌نك یاخود مصرعك اوتلنده‌کی کلمه‌یی صوکنده دخی ذکر ایتمکدر .

مثال

طاغ نودر قرص ماه اوزره کاف ظن ایله‌مه
ایله‌دی حسن سپهری طاغ بربالای طاغ

دیکر

آزدر ابدیاً آغلاسه‌ك آز
آزدر نه قدر تألم ایتسه‌ك
اولادك ایچون تورم ایتسه‌ك
محشرده‌ده ناله ایله‌سه‌ك آز

مطابقت

بوکا طباق، مقابله، تضاد دخی دینور که معنالری یکدیکره مقابل اولان کلمه‌لری کلامده جمع ایتمکدن عبارتدر.

مثال

اللهدن قورق یالان سویله‌مه، خلقدن قورقما طوغری سویله .

دیکر

شرح احوالم سکا مسته نصیحت کبی تلخ
تلخ کفتارك بکا محموره ساغر تك لذیذ

مراعات نظیر

که بوکا تناسب ده دینور یکدیکرینه مناسب اولان شیلری بر آراده ذکر ایتمکدر .

مثال

برسیه روییم که طوتمش شهرتم دنیا یوزین
وارمی فرق ای خال هندوسن دیمکدر بن دیمك

ایهام تناسب

برطاقم الفاظ مشترکه‌نك جمع ایدلمه‌سیدر که مراد اولنان معنالرك آراسنده مناسبت یوق ایسه‌ده اوراده مقصود اولمایان دیکر معنالر آراسنده مناسبت بولنور.

مثال

روزكارى ايتدى سركردان حفاف زاده‌مز
مست ايكن يان چيزمه‌ده شيطانه چاريق كيدرر

﴿ لف ونشر ﴾

برقاچ شيئى مقدم ذكر ايدوب صكره هر برلرينه متعلق اولان شيلرى بيان ايتمكدر.

اكر ايكنجى دفعه ذكر اولنان شيلر مقدمكى ترتيب اوزره ايسه آكا **لف ونشر مرتب** دكل ايسه **لف ونشر مشوش** دينلور.

لف ونشر مرتبه مثال

باغه كل قدڭ رخڭ خالڭ كوروب اولسون خجل
سرو كلدن كل قرنفلدن قرنفل لاله‌دن

لف ونشر مشوشه مثال

تيغ غمزه خنجر ابرو نكاه دزديار
چاريدى كسدى بچدى شهراه محبتده دلى

مثال ديكر

صولر، زقاقلر، ميدانده چشمه، جابجا معبدلر وهيا كل واهراملر برى برندن صاف ومتين ونظير ورزين ورصين ولطيف اولمغله... الخ

﴿ معاظلهٔ معنويه ﴾

بركلمه‌دن ايكى معنى مراد اولنمق وبونلرى صحيح اوله جق صورتده استعمال ايتمكدر.

مثال

بریانه کشتیکیر عشق نکار بریانه آتش غم دلدار
بیلمزم هانکیسیله طوتشه‌یم وقنا ربنا عذاب النار

﴿ توریه وایهام ﴾

بری قریب، وهلهٔ خاطره کلور، دیکری بعیـد، براز تأملدن صکره آکلاشیلور، ایکی معنایه دلالت ایدن کلمه‌یی ذکر ایدوب معنای بعیدی مراد ایتمکدر.

مثال

بردلی‌قانلی حرامیدر دیو حبس ایتدیلر
آصمه‌دن قورتلدی اما چوق صیقلمشدر شراب

معنای قریبه مناسب برشی ذکر اولنورسه **توریهٔ مرشحه** دینلور.

مثال

بت نورسم نماز شب وروزه راغب اولمش
بونه دیندر الله الله بته سجده واجب اولمش

معنای قریبه مناسب برشی ذکر اولنمازسه **توریهٔ مجرده** دینلور.

مثال

بزمه ای ساقی ینه برطمطراق ایتمزمیسین
ایش آیاغه‌دوشدی سن تشمیر ساق ایتمزمیسین

﴿ مبالغه ﴾

بر کیفیتك شدت ویا ضعفی تزاید ایدوب عادتا محال درجه‌سنه یاخود استبعاد اوله‌جق بر مرتبه‌یه واردیغنی ادعا ایتمکدر. بو ده اوچ درلودر.

برنجیسی، اکر ادعا اولنان کیفیت واقع اولمایوب حد ذاتنده ممکن واحیاناً وقوعده بولنور مقوله‌دن اولورسه آکا تبلیغ دینلور.

مثال

ایام زمستانده بنی کردش دوران
بر خانهٔ ویران شده‌یه ایله‌دی مهمان
مانند قفس رخنه‌لری خارج تعداد
مانند فلك سقفی کواکبله درخشان
حائل اوله‌ماز سقفی تماشای سپهره
دیواری دکل رهکذری مانع سیران

ایکنجیسی، اکر ممکن اولور ولکن بر نوعی کورلمش بولنورسه آکا **اغراق** تسمیه اولنور.

مثال

بر پاره ایچون طقوز طاقلاق قیلار.

دیکر

هر باده که سنسز ایچرم بزم بلاده
خوناب اولور البته آقار دیده‌لرندن

اوچنجیسی، اکر وقوعی دکل امکانی بیله اولمازسه آکا غلو دینلور.

مثال

بر نشئه وارکه دلده صو ایچسه‌م شراب اولور
بر تاب وارکه لجه‌یه باقسه‌م سراب اولور

غلوك مقبول اولان نوعلری شونلردر :

١ ــ بر خیال لطیفی تصویر ایدر (ندیمك مبالغه‌لرینك چوغی بو قبیلندندر). مثال :

مصرع

لبلرك مجروح اولور دندان‌سین بوسه‌دن

دیکر

دیدی ای خستهٔ هجران سکا درمان آغلار

٢ ــ هزل وتحفلغی مفید اولور. مثال :

سیری سیر ایت سرکه‌یه دوندی شراب کهنه سار
ظنم اول بر هفته‌یه وارماز همان انکور اولور

﴿ حسن تعلیل ﴾

برکیفیتك سبب حقیقیسنی براقوب لطافتی حاوی دیکر بر سبب کوسترمکدرکه ایکی درلودر.

١ ــ کیفیت امور واقعه‌دن اوله‌رق آکا شاعرانه برسبب ادعا ایتمکدر.

مثال

لکنتی وار صانمه آنی بی‌وقوف
آیریله‌ماز طاتلی دیلندن حروف

دیکر

دکل خالی سـیه اول مهوشك کرد دهانندن
دل آزار اولدیغیچون دایهٔ قدرت بوبر قویمش

٢ ـ واقع اولمایان برکیفیتی ادعا وآکا برده سبب کوسترمکدر .

مثال

خیالك دوشده کورمك آرزوی دیدهٔ جاندر
کوز آچمق خوابدن هرصبحدم دشواردر سنسز

﴿ ارسال مثل ﴾

برحکمی ادعا وآنك نظیرینی شاهد مقامنده ذکر وایراد ایتمکدر .

مثال

کاسهٔ لبریز فغفور اولسه‌ده ویرمز صدا
ثروت افزایش بولنجه اغنیا خستلنور

دیکر

نیك وبد هر وصف اولور برذاته نسبتله کمال
طوغریلق ناوکده خوشدر اکریلك شمشیرده

﴿ جمع ﴾

ایکی یاخود دها زیاده شیلری برحکمده برلشدرمکدر .

مثال

سرموفرق یوقدر بیزمزده زلف دلبرله
سیه‌بختز پریشان روزکارز خانه بردوشز

﴿ تفریق ﴾

برشیئی دیکرینک غیری اولدیغنی بیان ایتمکدر .

مثال

دست وطبعن ابر ودریادر دیین غافللرك
دائما مضمون فکری بویله بی معنامیدر
بحر ایدرمی کائناتی غرق امواج کرم
ابر ایسه دائم جواهر پاش وکوهرز امیدر

﴿ جمع مع التفریق ﴾

برشیئی جمع ایتدکدن صکره بشقه بشقه اولدیغنی بیان ایتمکدر .

مثال

دانهٔ فلفل سیاه وخال مهرویان سیاه
هردو دلسوزند اما این کجا و آن کجا

﴿ تقسیم ﴾

متعدد شیلری ذکر ایدوب بعده هربریسنی بشقه بشقه صفتلرله توصیف ایتمکدر .

مثال

صفت حضرت حسین وحسن
جملهٔ کائناته در روشن

اوبری نقـد پاكِ مصطفوی
بوبری نور چشم مرتضـوی
اوبری بدر آسمان کمال
بوبری سر وجوی یار جمال

﴿ اقتباس ﴾

متکلم مرادینی ایضاح وتأکید وتنویر ایچون آیات کریمه واحادیث شریفه‌دن اولدیغنی اشعار ایتمه‌یه‌رك کلامنه بر شی درج ایتمکدر .

مثال

بسدر ارباب فکرته بوخطاب
فاتقوا الله یا اولی الالباب
قیل هوالله ایله دلی مملو
الذی لا اله الا هـــو

﴿ تعریض ﴾

مقصود اولان شیئه دلالت ایتمك اوزره شیء غیر مقصودی ذکر ایتمکدر .

مثال

بهارستان وبستان وگلستان
یتشمزمی نه‌لازم سنبلستان

اصول شعر

۱

وزن — فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

بيت
اولمايجه تانوشته فهرس تقديرده
مطلب ومقصد بولنماز نسخهٔ تدبيرده

۲

مفعول فاعلات مفاعيل فاعلن

يارب هميشه لطفكى ايت رهنما بكا
كوسترمه اول طريقى كه يتمز سكا بكا

۳

مفاعيلن مفاعيلن مفاعيلن مفاعيلن

نه سندندر نه بندندر نه چرخ كينه‌وردندر
بو درد سر خمار نشئهٔ جام قدردندر

٤

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

نه قيرارسين ايكيده برده بنم خاطرمى
كوكل اى طفل زيانكار اويونجاق دكل آ

٥

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

سکوتی بیلمدیکندن دکل ادبدندر
اکرچه سویله مزامانه‌لر بیلور عاشق

٦

مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

خوش کلدی بکا میکده‌نك آب وهواسی
والله کوزل یرده یاپلمش بیقیلاسی

٧

مفتعلن مفتعلن فاعلن

آت کوزلم ماه رخکدن نقاب
چیق که تماشایه چیقه آفتاب

٨

فعولن فعولن فعولن فعولن

جهان ایچره هر فتنه کیم اوله حادث
آکا سرو قدکدر البته باعث

٩

فعولن فعولن فعولن فعول

بو همطرح بیت زلیخا دکل
آنك کوردیکی خواب خلیا دکل

۱۰

فعلاتن مفاعلن فعلن

کندی کندمدن اولمشم بیزار
دل بیتاب نه‌ایده‌یم بیلمم

۱۱

مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن

فرهاده ذوق صورت مجنونه سیر صحرا
برراحت ایچره هرکس آنجق بنم بلاده

۱۲

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

چاك كوروب كوكسمی قیلمه علاجك طبیب
ضائع اولور مرهمك بنده بیتر یاره یوق

۱۳

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

ستمك کرچه یماندر آنی ترك ایله‌مه بالله
که تغافل ستمکدن دخی البته بتردر

۱٤

متفاعلن فعولن متفاعلن فعولن

او نهال باغ عشوه سکاده ایدر تمایل
آ کوکل نه آه‌ایدرسین بوکا روزکاردیرلر

١٥

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

سنده بار اولمه صبا شمعمزه
ثقلت پرمكس بسدر بس

١٦

مفعول مفاعلن فعولن

هر خلقته گرچه بر سبب وار
آیا سببی کیم ایتدی اظهار

١٧

مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن

اغیاره کوجنمش یار عفوینه دوشوب یالوار
اعدایه مروتده بر بشقه صفا واردر

١٨

مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

نه جامه وار نه پیرهن سروه صارلمش یاسمن
گل طشره دوشمش پرده‌دن آچمش گریبان‌ینه

١٩

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

آکلا کیم دعوی دکلدر کار عشق
دشتدن مجنونه لیلادر غرض

٢٠

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

ولیّ نعمتم سنسین پناهم
بنم یوق بشقه باب دادخواهم

٢١

مستفعلاتن مستفعلاتن

زاهد اومهوش برنور درکیم
بتدر دیمزسین ایمان ایدرسین

٢٢

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن

نه دل اولیدی نه دلبر نه ابتلامز اولیدی
نه آشنالق ایدیدك نه آشنامز اولیدی

٢٣

مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

وقتی اولورمی توبه‌نك بویله زمانده باخصوص
ساقیء شیوه کار اوله موسم نوبهار اوله

﴿ قافیه ﴾

بیتلرك صوکنده تکرر ایدن حرفه قافیه دینور .

مثال

اویله مستثنی کوزلسنین کیم سکا یوقدر بدل
سندن ای جان منقطع قیلماز بنی الآن اجل

قافیه اوچ درلودر :

برنجیسی ، قافیهٔ مجرده درکه قافیه اولان حرفك ماقبلی یاخود اوست طرفی متحرك اولور واو حرکه یه توجیه دینلور . حرف قافیه دکشمه یه رك تکرری لازم اولدیغی کبی توجیه دینلن حرکه نك ده تبدل ایتمه یه رك یعنی بیتك برنده فتحه ایسه دیکرلرندهده فتحه الخ اوله رق تکرری لازمدر . والحاصل حرکه نك صاحبی اولان حرف ایستر تکرر ایتسون ایستر ایتمسون وبوندن بشقه دها یوقاروسنك حرکه سی ایستر متحد اولسون ایستر اولماسون قافیهٔ مجردهده برحرف وبرحرکه تکرر ایده جکدر: (حجر ـ شجر) ، (کزر ـ کدر) ، (کل ـ مل) مثاللرنده اولدیغی کبی .

مثال

مسکن ای بلبل سکا که شاخ کلدرکه قفس
نیجه عاشقسین که آهکدن طوتوشماز خوار وخس

تنبیه ـ بعضاً اشعار عربده توجیه دینلن حرکه یه رعایت ایدلمه یه رك (رتب ـ کتب) کبی کلمه لرك بری برینه قافیه ایدلدیکی کوریلیور اما عجم وترك اشعارنده یوقدر .

ایکنجیسی ، قافیهٔ مردفه درکه قافیه نك اوستنده حروف مد یعنی ساکن اوله رق (و ، ا ، ی) حرفلرندن بری بولنور وواوك اوستی

مضموم ، الفك مفتوح ، یانك مكسور اولور . بو حرفلره **ردیف** دینلور واوست طرفنده‌کی حرکه‌لرده ده **حذو** تسمیه اولنور . بو حالده قافیهٔ مردفه‌ده تکرری لازم ایکی حرف یعنی قافیه وردیف ایله بر حرکه یعنی حذودر : (مأمور ــ معذور) ، (مکان ــ زمان) ، (چین ــ کین) مثاللرنده اولدیغی کبی .

مثال

کتاب عالمك اوراقیدر ابعاد نا محدود
سطور حادثات دهردر آثار نامعدود
(و)

دیگر

آت کوزلم ماه رخکدن نقاب
چیق که تماشایه چیقه آفتاب
(ا)

دیگر

رهرو عرفانه بسدر ساغر وساقی دلیل
کیم مه و خورشیددن قیلمش تماسن خلیل
(ی)

اوچنجیسی ، **قافیهٔ مقیده** درکه حرف قافیه‌نك اوستنده (و،ا،ی) حرفلرینك غیری دیگر بر ساکن حرف بولنورکه بو حرفه **قید** دینور ؛ یاخود حروف مذکوره دن بری بولنور وفقط اوست طرفنده‌کی حرکه یوقارودە بیان اولندیغی وجهله اولماز ومثلا واو ساکن ماقبلی مضموم اولماز ده مفتوح ویا مکسور بولنور . قیدك یوقاروسنده‌کی حرکه‌یه‌ده حذو دینلور ؛ بو حالده قافیهٔ مقیده دخی ایکی حرف یعنی قافیه وقید ایله بر حرکه یعنی حذو ایستر : (کمند ــ بلند) ، (فرد ــ مرد) مثاللرنده اولدیغی کبی .

مثال

ناله‌دندر نی کبی آوازهٔ عشـقك بلند
ناله ترکن قیلمزم نی تك کسلسه‌م بند بند

اخطار . ــ **قافیهٔ مؤسسه** دینلور بر قافیه دها وار در که حرف قافیه‌نك اوزرنده‌کی حرفك یوقاروسـنده بر الف ممدوده بولنـور وبو الفـه **تأسیس** و آرا یرده‌کی حرفه **دخیل** تعبـیر اولنـور : (فاضل ــ کامل) مثالنـده اولدیغی کبی . بو قافیـه‌ده ایکی حرف یعنی قافیه و تأسیس ایله بر حرکه‌نك که دخیلك حرکه سـیدر تکرر ایتمه‌سی لازمدر ، مثال مزبورده کسره‌نك تکرری کبی . بو قافیهٔ مؤسسه اشعار عربه مخصوصدر ؛ شعرای عرب بوکا رعایت ایتمشلر ایسه‌ده عجم وترك شعرلرنده رعایت شرط دکلدر یعنی (جاهل ــ مقبل) کلمه‌لری بری برینه قافیه اوله‌بیلور .

تتمه . ــ قافیه اولان حرفدن صـکره بعضـاً برکلمه بولنورکه اکا ردیف و بعضاً ده بعض ادات بولنوب آنلره‌ده وصل ویا شایگان دینلور ؛ بونلر بولندیغی صورتده ردیف ووصلك تکرری لازمدر .

ردیفه مثال

آزادکان قیـد امل سرفراز اولور
ناز ایله سون سپهره اوکیم بی نیاز اولور

شايكانه مثال

اوچوردق مرغ خوابی حسرتكله چوق زمانلردر
دوچشم خونفشانم شمدی خالی آشیانلردر

تنبيه . — بعضاً قافيۀ مجرده‌ده حرف قافيه‌نك وقافيۀ مردفه‌ده ردیفك وقافيۀ مقيده‌ده قيدك ماقبللرنده‌كی حرفلرله قافيۀ مؤسسه‌ده دخيل دينلن حرفلك‌ده تكررينه لزوم مالايلزم و اعنات دينلوركه بوفوق العاده لطيف اولور: (فلك — ملك)، (يمان — آمان)، (سمند — كمند) مثاللرنده اولديغی كبی.

مثال

يغمايه ويردی صبرمی ربی آمان آمان
اولدی هواء عشقله حالم يمان آمان .

بعضاً قافيه‌نك بولنديغی كلمه‌نك ياريسی وبعضاً آندن مشتق ديكر بركلمه تكرر ايدركه بوكا قافيۀ مزدوج دينلور.

مثال

ايتدی تن‌زارمی فرياد وناله نال
قالدم اورتبه‌ضعفله‌يوق ارتحاله حال

ديكر

ابروسی طاقنه نجه ايتسون يمان يمين
محراب تيغه وضع ايدەمز هرجبان جبين

بعضاً قافیه بولنان کلمه‌نك مهملی اولان کلمه معنیدار اوله‌رق ذکر اولنور.

مثال

هلالك اوزره الك سرپوشکی شاهانه ماهانه
او بر چفته قلیجدر چال آنی ایرانه میرانه

کلام منثورده جمله‌لره فقره دینلدیکی کبی کلام منظومده **مصرع** دینلور. مصرعلرك قافیه‌لری براولورسه **مطلع** واولمازسه **مصمی** نامی ویریلور.

مثال

طوطیٔ معجزه کویم نه‌دیسه‌م لاف دکل
چرخله سویلشه‌م آینه‌سی صاف دکل
اهل دلدر دیه‌م سینه‌سی صاف اولمایانه
اهل دل بربرینی بیلممك انصاف دکل

بر مطلع ایله درت یاخود آلتی ویاخود سکز بیت خصی‌دن ترکب ایدن شعره **غزل** دینور.

غزللر اکثر وصف خوبانی شامل اولور. غزلك صوك بیتنه **مقطع** دینلور. دیکر برشاعرك برغزلنك هربیتی اوزرینه اوچ مصرع علاوه‌ایدیلورسه آکا **تخمیس** تسمیه ایدیلور؛ اکر غزلك مصرعلری آراسنه اوچ‌مصرع درج ایدیلور ایسه **تخمیس مطرف** نامنی آلور.

مثال

چرخ ناسازم جهانده صانمه بر مجنونی وار
هر کسك کندنجه بر داغ دل پر خونی وار
طرهٔ لیلای دهرك صدهزار مفتونی وار

قیسی یکتا صانمه دنیانك نیجه مجنونی وار
ملکت عشقك کمال وسعت خامونی وار

مایهٔ خسراندر آثار نخوت غافله
قالدی خودبینی یراشماز طبع ارباب دله
مسکنت عرضیله محویت کرکدر کامله

لاف ودعوای انانیت نه لازم عاقله
هر کسك عالمده بر مافوقی بر مادونی وار

صوك

([illegible] کتبخانه‌سی)

No	Title	غروش	پاره
	جلد [illegible]		
١	چوجقلر [illegible] مصور		
٢	[illegible]		
٣	امتحان (برنجی کتاب) «	٢	٢٠
٤	[illegible]		
٥	[illegible]		
٦	[illegible]	٢	٢٠
٧	[illegible]	١	٠٠
٨	یکی حساب (برنجی قسم) «	٢	٢٠
٩	[illegible]	٢	٢٠
١٠	الفبای عثمانی ترکجه‌دن فرانسزجه‌یه	١	٢٠
١١	[illegible] مصور	١	
١٢	فائده‌لی قرائت	٢	٢٠
١٣	مبتدیلره قرائت کتابی	١	٠٠
١٤	مختصر یکی حساب (لاحقه)	٠	٣٠
١٥	مختصر صرف عثمانی (مصور)	٠	٣٠
١٦	رهبر املا یاخود اسماء ترکیه (قسم اول)	١	٢٠
١٧	مختصر جدید قواعد عثمانیه	١	٠٠
١٨	منتظم الفبای عثمانی	٠	٣٠
١٩	تعلیم بنات	٢	٠٠
٢٠	[illegible] (طرز جدید الفبای عثمانی)	٠	[illegible]
٢١	بدایت جغرافیا (خریطه‌لی و مصور)	١	٠٠
٢٢	چوجقلره منشآت	٢	٠٠
٢٣	[illegible] تجربه		
٢٤	رقعه مشقی مجموعه‌سی		٣٠

(تدریسات رشدیه کتبخانه‌سی)

No	Title	غروش	پاره
١	[illegible] (درجهٔ اولی)		
٢	علاوه‌لی عوامل جدوللی	١	٠٠
٣	مجمل جغرافیا (طبع ثانی) مصور	٣	٠٠
٤	[illegible]		
٥	[illegible] (درجهٔ ثانیه)	٧	٠٠
٦	مکمل عثمانلی صرفی	٢	٢٠
٧	[illegible]		
٨	[illegible] قواعد فارسی		
٩	یکی اصول دفتری	٥	٠٠
١٠	مختصر تاریخ [illegible]		
١١	کائناته برنظر یاخود مجمل تاریخ عمومی	٤	٠٠
١٢	علاوه‌لی بنا جدوللی	١	٠٠
١٣	یکی حساب (اوچنجی قسم)	٧	٠٠
١٤	یکی الفبای فرانسوی	١	
١٥	عملی و نظری مختصر هندسه	٥	٠٠
١٦	ازهار گلستان	٠	٢٠
١٧	مفصل نحو عثمانی	٢	٢٠
١٨	رهبر املا ایکنجی قسم	٢	٢٠
١٩	علاوه‌لی نمونهٔ انشای فرانسوی و ترکی	٢	٢٠
٢٠	مختصر تاریخ اسلام	٤	٠٠
٢١	یکی حساب دردنجی قسم		

(تدریسات اعدادیه کتبخانه‌سی)

No	Title	غروش	پاره
١	[illegible] شکللی		
٢	اصول مثلثات مستویه (طبع ثانی) «	٨	٠٠
٣	یکی کیمیا رسملی	١٥	٠٠
٤	فذلکهٔ جغرافیای عمومی مصور	٥	٠٠
٥	یکی فن ماکنه شکللی	٨	٠٠
٦	عملی و نظری نو اصول علم حساب	١٠	٠٠
٧	مسائل ریاضیه (قسم اول ـ جبر)	٢	٠٠
٨	مسائل مثلثیه	٥	
٩	مجامع الادبدن «اصول فصاحت»	٢	٢٠

No	Title	غروش	پاره
٩	[illegible]		
١٠	[illegible]		
١١	[illegible]		
١٢	[illegible]		
١٣	[illegible]		
١٤	[illegible]		
١٥	خطط ولایت [illegible]		

([illegible] کتبخانه‌سی)

No	Title	غروش	پاره
١	[illegible]		
٢	[illegible]	٢	٢٠
٣	[illegible]	٢	٢٥

قصار کتبخانه‌سی رومانلری

No	Title	غروش	پاره
١	زواللی قیز	١	٠٠
٢	آمریقا فیضانی	١	٠٠
٣	فیضان	١	٢٠
٤	بالونله سیاحت	١٠	٠٠
٥	جانلی جنازه	١	٢٠
٦	شمندوفرده برسرقت عجیبه	١	٠٠
٧	مرام	١٢	٠٠
٨	هیالیرور برقادین	١	٢٠
٩	آچیق [illegible]		
١٠	قادین قاتلی	١	٠٠
١١	فراری	١	٠٠
١٢	[illegible]		
١٣	برخاطره	١	٠٠
١٤	مسمومه	١	٠٠
١٥	کوچك [illegible]		
١٦	قومشوم	١	٠٠
١٧	پاکرت	١	٠٠
١٨	[illegible]		
١٩	[illegible]	١	٢٠

قصار کتبخانه‌سنده [illegible]

[illegible]

Title	غروش	پاره
اصول معیشت انسان	٥	٠٠
[illegible]		
« « ٦ نجی	٢	٢٠
« « ٧ نجی	٢	٢٠
مغنی الطلاب		
[illegible]		
کندی کندیمه دیدکلرم		
تاریخ عمومی (حقی بك)		
قوددسیویل یعنی قانون مدنی		
مبادی علم ثروت ملل		
نوابغ الکلم		
دره‌دن تپه‌دن		
[illegible]		
اصلمش برآدم (تیاترو)		
[illegible]		
تخمیسات نوبهار		
رسالهٔ خطب		
شیوهٔ لسان فارسی (٢ جزء)		
سرمایهٔ ذوق (شرقی مجموعه‌سی)		
هر باغچه‌دن برچیچك		
مجامع آثار نزهت ١	٣	٢٠
مفتاح العلوم (ارمنیجه و ترکیه قواعد)	١	٠٠
دوقتور قوخك وزم حقنده رساله [illegible]	١	١٠

PL
248
N38
1890